

30 ปี การประกันสังคมไทยและการปฏิรูปสู่อุณหภูมิต่ำที่มั่นคงและยั่งยืน:

ข้อพิจารณาสำหรับการสร้างสรรค์รัฐสวัสดิการของประเทศไทย

ปาฐกถานิคม จันทรวิฑูร ครั้งที่ 18 ประจำปี 2563 โดย โชคชัย สุทธาเวช เลขานุการ มูลนิธินิคม จันทรวิฑูร

แต่ ..... นิคม จันทรวิฑูร ผู้นำการผลักดันกฎหมายประกันสังคม

พ.ศ. 2533 จนประสบความสำเร็จด้วยดวงใจ

วันที่ 30 ตุลาคม 2563
ณ ห้องประชุมจอมพล
ป. พิบูลสงคราม
กระทรวงแรงงาน

บทนำ: คำพิศ

ข้าพเจ้ามีความรู้เรื่องความมั่นคงทางสังคมและประกันสังคมเพราะท่านอาจารย์นิคม จันทรวิฑูร มอบหมายงานให้ทำงานสองครั้ง:

ครั้งแรกท่านขอร้อง (แกมบังคับ!) ให้ข้าพเจ้าช่วยงานการขับเคลื่อนกฎหมายประกันสังคม เมื่อ พ.ศ. 2532-2533 โดยทำงานเชิงวิชาการและการค้นคว้าข้อมูลในประเทศต่างๆ (ขณะนั้นโดยอาศัยห้องสมุดของ FES เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูล) ยกร่างจดหมายถึงหน่วยงานและบุคคลต่างๆ และช่วยประสานการจัดประชุมพบปะผู้คนในเรื่องประกันสังคมและการแก้ปัญหาแรงงานอยู่เนืองๆ ให้กับท่านอาจารย์นิคมโดยตรง [ในฐานะประธานคณะที่ปรึกษาด้านแรงงาน ภายใต้ทีมที่ปรึกษามานานพิเศษของโลกของนายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ แต่ข้าพเจ้ามิได้ไปร่วมอยู่ในทีมที่ปรึกษามานานพิเศษโลกโดยตรง แม้ท่านอาจารย์นิคม จะชวนเชิญให้ไปร่วมทำงานที่บ้านพิเศษโลกด้วยหลายครั้ง แต่ข้าพเจ้าปฏิเสธ และผู้อำนวยการมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท (FES) ก็ไม่สนับสนุน เพราะขณะนั้นข้าพเจ้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ตำแหน่งที่ปรึกษาด้านแรงงานเต็มเวลาให้กับ FES การไปร่วมงานเชิงนโยบายของรัฐบาลไทยของเจ้าหน้าที่องค์การต่างประเทศเป็น

การไม่เหมาะสม] ทำให้ข้าพเจ้าได้มีส่วนช่วยสนับสนุนการเคลื่อนไหวออกกฎหมายประกันสังคมระหว่าง พ.ศ. 2532-2533 ตามสมควร

ต่อมาครั้งที่สอง ข้าพเจ้ามีความรู้เพิ่มเติมอีกในทางทฤษฎี มาตรฐานสากล และการปฏิบัติจริงในประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จากการได้ทำวิจัยเรื่อง "ความมั่นคงทางสังคมและการประกันสังคมไทย: 2 ปีของการปฏิบัติ" ในช่วงพ.ศ. 2535-2536 หลังจากกฎหมายประกันสังคมประกาศใช้ได้เพียงสองปี ตามการกำกับของท่านอาจารย์นิคม จันทรวิฑูร รับทุนจากสถาบันแรงงานเสรีอเมริกา-เอเชีย (American-Asian Free Labour Institute) (โดยใช่ห้องสมุดขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ในกรุงเทพฯ เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลด้วย) และนำเสนอในที่ประชุมสัมมนา ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2536 ซึ่งขณะนั้นสำนักงานประกันสังคมยังไม่เข้มแข็งในทางวิชาการมากนัก หลังจากนั้น ในบางโอกาส ข้าพเจ้าก็จะเขียนบทความเกี่ยวกับความมั่นคงทางสังคม ประกันสังคม และรัฐสวัสดิการ เผยแพร่ในสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ในงานสัมมนา และในวารสารวิชาการเป็นครั้งคราว

การประชุมคณะกรรมการและผู้สนับสนุนการจัดตั้งมูลนิธินิคมจันทรวิฑูร ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546

1. รัฐสวัสดิการคืออะไร และปรัชญาของรัฐสวัสดิการ

- รัฐสวัสดิการ (Welfare State) (แปลตรงตัวคือ "Well-Being" = สถานะการเป็นอยู่ที่ดี = คุณภาพชีวิตที่ดี) คือ รัฐที่มีสภาพอันเป็นอุดมคติ (Utopia) แบบหนึ่ง ที่ให้คุณค่ากับความมีคุณภาพชีวิตที่มีมาตรฐานสูงอย่างเสมอภาคกันของประชาชน อย่างทั่วถึง และเป็นไปอย่างยุติธรรม **ปรัชญาของรัฐสวัสดิการ** จึงตั้งอยู่บนการกำหนดเจตจำนงร่วมกันของประชาชนที่พึงจะไปให้ถึง (Determinism of

People's Will) สภาวะดังกล่าว โดยอาศัยนโยบาย กฎหมาย และวิธีการ ภายใต้การจัดการ สนับสนุน ส่งเสริม หรือเอื้ออำนวย การของรัฐที่จะปกป้องและส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคมของแรงงานและประชาชน การให้หลักประกันโดยรัฐต่อสิทธิที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี และการสนับสนุนในทางสวัสดิการในด้านต่างๆ ให้กับแรงงานและประชาชนทั่วไป และโดยการอาศัยร่วมมือและการเฉลี่ยทุกข์ และสุขร่วมกันของประชาชน และการสนับสนุนในทางการเมืองและการปฏิบัติ

จริงของการจัดสรร ทั้งสิ่งที่เป็นเงิน วัตถุสิ่งของ และบริการ รวมทั้งสวัสดิการและสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกทั้งหลาย ที่เป็นความจำเป็นและตามความต้องการ ให้แก่ประชาชนตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เกิด เติบโต ก่อนวัยทำงาน ในช่วงวัยทำงาน ช่วงพ้นวัยทำงาน และจนกระทั่งเสียชีวิตบนเส้นทางและระดับต่างๆของการพัฒนาประเทศ และท่ามกลางความหลากหลายขององค์การภาคีต่างๆ ที่เข้าร่วมรับผิดชอบในการนำพารัฐให้ไปถึงสภาวะดังกล่าว

- **แต่รัฐสวัสดิการยังมีเป้าหมายสูงสุด ในทัศนะของข้าพเจ้าแล้ว ยังมีอุดมรัฐ และอริยรัฐที่จะต้องไปให้ถึง!!! (ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ที่ประชาธิปไตย)**

2. สภาวะของรัฐสวัสดิการ

- 1) รัฐสวัสดิการ (Welfare State) ที่ปัจจุบันเน้นกันนั้น ไม่เพียงให้คุณค่ากับสภาวะอันเกี่ยวข้องกันของ “ระบบทุนนิยม” “สวัสดิการ” และ “ประชาธิปไตย” (T. H. Marshall, 2000) เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการ “การแทรกแซงของรัฐ” ด้วย
- 2) ย่อมเป็นรัฐแห่งการสังเคราะห์ (Synthesis) ระหว่าง “รัฐทุนนิยม” ในฐานะบทเสนอ (Thesis) และ “รัฐคอมมิวนิสต์” ในฐานะบทแย้ง (Anti-Thesis) แต่ภายใต้พัฒนาการเชิงโครงสร้างและเงื่อนไข และการดำเนินไปของกิจกรรมรัฐในแต่ละสังคม ประเทศทั่วโลก อาจประกาศตนหรือถูกจัดว่าเป็นรัฐสวัสดิการแบบหนึ่งใดก็ได้
- 3) Esping-Andersen (1990) นักวิชาการชาวเดนมาร์ก จัดแบ่งรัฐสวัสดิการในประเทศเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีออกเป็นสามกลุ่มประเทศในโลก คือ 1) ประเทศที่ดำเนินแบบแผนสวัสดิการแบบเสรีนิยม) Liberal Regimes) จะเน้นการช่วยตนเองของแรงงาน กลไกตลาด และให้ความสำคัญน้อยกับการลดความเป็นสินค้าของแรงงาน) De-commodification) เช่น อังกฤษ และอเมริกา 2) ประเทศที่ดำเนินแบบแผนสวัสดิการแบบอนุรักษนิยม) Conservative Regimes) จะเน้นความร่วมมือระหว่างรัฐกับนายทุนและแรงงาน และให้ความสำคัญ

ปานกลางกับการลดความเป็นสินค้าของแรงงาน เช่น ในยุโรปกลาง อาทิ เยอรมนี ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ และ 3) ประเทศที่ดำเนินแบบแผนสวัสดิการแบบสังคมนิยมประชาธิปไตย) Social Democratic Regimes) จะเน้นการให้ความสำคัญสูงกับการลดความเป็นสินค้าของแรงงาน ไม่พึ่งพิงกลไกตลาด และการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้า เช่น ประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวีย

4) ประเทศไทยของเราจะจัดอยู่ในกลุ่มที่หนึ่ง แต่ก็กำลังขยับไปสู่กลุ่มที่สอง และอาจไปเป็นแบบที่สามในอนาคตข้างหน้า

3. รัฐสวัสดิการกับระบบความมั่นคงทางสังคม

รัฐสวัสดิการจึงตั้งอยู่ได้อย่างมีคุณค่าต่อการคุ้มครองทางสังคมของประชาชน ด้วยการจัดให้มีระบบความมั่นคงทางสังคมที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นในแต่ละประเทศ อันประกอบด้วย การประกันสังคม การบริการสังคม การสังคมสงเคราะห์ และระบบอื่นๆ ในการจัดสวัสดิการสังคม ชุมชน ครอบครัว และในสถานประกอบการให้แก่แรงงาน

ในส่วนของความมั่นคงทางสังคมนั้น สหประชากรมั่นคงทางสังคมระหว่างประเทศให้นิยามความ

มั่นคงทางสังคม ว่า “หมายถึง โครงการหรือโครงการใด ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือข้อตกลงบังคับอื่นใดซึ่งให้ความคุ้มครองไม่ว่าจะเป็นเงินสดหรือในรูปแบบใดก็ตาม ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน โรคจากการทำงาน การว่างงาน การเป็นมารดา การเจ็บป่วยการทุพพลภาพ

**อุดมรัฐ และอริยรัฐ คือ
ก้าวต่อไปของรัฐสวัสดิการ**

ภาพ การชราภาพ การเกษียณอายุ การรอดชีวิต หรือการเสียชีวิต และรวมถึงผลประโยชน์ต่างๆ สำหรับเด็ก และสมาชิกในครอบครัว ผลประโยชน์ด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค การฟื้นฟู และการดูแลระยะยาว อาจรวมถึงการประกันสังคม ความช่วยเหลือทางสังคม โครงการที่มีผลประโยชน์ตอบแทนร่วมกัน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการเตรียมการอื่น ๆ ซึ่งตามกฎหมายหรือแนวปฏิบัติของประเทศ ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันสังคมของประเทศ”

4. คุณค่าของรัฐสวัสดิการและการประกันสังคม

คุณค่าของรัฐสวัสดิการที่เน้นคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงย่อมสนับสนุนต่อความรุ่งโรจน์ให้กับประเทศ และคุณค่าตามเป้าหมายหลักของการประกันสังคมนั้น พุ่งไปที่ตัวผู้ประกันตน คือ การช่วยบรรเทาความเดือดร้อนด้านการเจ็บป่วย ทุพพลภาพ ค่าใช้จ่ายดูแลครอบครัว การเสียชีวิต การชราภาพ ส่วนเป้าหมายรองของการประกันสังคม น่าจะพุ่งไปที่การส่งเสริมแรงงานที่มีสุขภาพดีและมีความพร้อมในการทำงานอย่างเต็มที่ อันจะทำให้สถานประกอบการมีประสิทธิภาพการผลิต และอันจะนำไปสู่กำไรและความยั่งยืนของสถานประกอบการ ส่วนผลกระทบภายนอก (Externalities) ของการประกันสังคม ในทางบวก คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะทำให้มี

การจ้างงานที่มีคุณภาพอาจมีในระดับสูงหรืออาจเต็มที่ (Full Employment) ประชาชนมีหลักประกันทางรายได้เพื่อการใช้จ่ายและบริโภค และการออมเพื่อการลงทุน การพัฒนาบุคคล การบริโภค และการเลี้ยงชีพในยามชราภาพ และกองทุนกลางสามารถมีเงินไปลงทุนทางเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ จำนวนมาก อันทำให้เศรษฐกิจเติบโตและมีเสถียรภาพ เป็นต้น ส่วนผลกระทบในทางลบ ก็เป็นเรื่องการเพิ่มต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรม ซึ่งหากจัดการให้แรงงานมีทักษะและคุณภาพสูงในการทำงานก็จะแก้ปัญหานี้ได้ แต่เรื่องนี้ ประเทศไทยยังไม่เคยมีการทำวิจัยประเมินผลกระทบของกองทุนประกันสังคมต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่าง

ควรจะเป็น จึงทำให้ไม่เห็นภาพที่เป็นจริงว่าเป็นอย่างไรและมากนักน้อยเพียงใดได้แต่เห็นกันว่าจะน่าจะเป็นบวกต่อระบบเศรษฐกิจในเชิงหลักการเท่านั้น

5. พัฒนาการของความมั่นคงทางสังคมระหว่างประเทศ

1) เยอรมนี

ในสมัยนายกรัฐมนตรีอ็อตโต วอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck) เมื่อ ค.ศ. 1883/พ.ศ. 2426 (สมัยรัชกาลที่ 5 ของประเทศไทย) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการรักษาพยาบาลการเจ็บป่วยของผู้ใช้แรงงานเป็นการเฉพาะ โดยนายจ้างสมทบ 1/3 และลูกจ้างร่วมสมทบ 2/3 ของเงินกองทุน ต่อมาในปี ค.ศ. 1884/พ.ศ. 2427 รัฐบาลออกกฎหมายการประกันอุบัติเหตุในการทำงาน โดยให้นายจ้างจ่ายฝ่ายเดียว

2) การประชุมระหว่างประเทศของสมาคมการประกันการเจ็บป่วยและผลประโยชน์ร่วมกัน (International Conference of Sickness Insurance Funds and Mutual Benefit Societies) ครั้งแรก เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ. 1927/พ.ศ. 2470 ณ กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม จากนั้นระหว่าง ค.ศ. 1927-1935/พ.ศ. 2470-2478 ก็มีการเรียนไปประชุมกันในหลายประเทศในยุโรป และได้ปรับเป็นการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการประกันสังคม (International Social Insurance Conference) ใน ค.ศ. 1936/ พ.ศ. 2479 ในการประชุมที่กรุงปราก ประเทศเชคโกสโลวาเกีย จนในที่สุดมีการจัดตั้งขึ้นเป็นสมาคมความมั่นคงทางสังคมนานาชาติ (International Social Security Association) เมื่อ ค.ศ. 1947/พ.ศ. 2480 โดยมีวัตถุประสงค์ของสมาคมคือ "การร่วมมือกันในระดัมนานาชาติ ในการประชุมที่กรุงปราก ประเทศเชคโกสโลวาเกีย จนในที่สุดมีการจัดตั้งขึ้นเป็นสมาคมความมั่นคงทางสังคมนานาชาติ (International Social Security Association) เมื่อ ค.ศ. 1947/พ.ศ. 2480 โดยมีวัตถุประสงค์ของสมาคมคือ "การร่วมมือกันในระดัมนานาชาติ ในการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางสังคมทั่วโลก โดยให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงทางวิชาการและการบริหาร เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความก้าวหน้าในเงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจของประชากร บนพื้นฐานของความยุติธรรมทางสังคม" (ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกทั้ง ILO และ ISSA)

3) ในประเทศไทย ดร. ปรีดี พนมยงค์ ผู้เป็นมันสมองของคณะราษฎร ในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มุ่งสร้างสังคมนิยมโดยรัฐ (State Socialism) นำเสนอเค้าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันความสุขสมบูรณ์ของราษฎร ใน พ.ศ. 2476 ที่ให้รัฐและสหกรณ์ของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายฝ่ายเดียว ตามแนวคิด Assurance Sociale เช่น ให้บุคคลสัญชาติไทยทุกคนที่อายุต่ำกว่า 1 ปี - 55 ปี ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำจากรัฐหรือสหกรณ์ ผู้อายุ 11-18 ปี ไม่ต้องทำงาน แต่ผู้อายุ 18-55 ปี ต้องรับราชการหรือทำงานสหกรณ์ของรัฐ เว้นแต่เป็นบุคคลที่มีเงินหรือประกอบอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ หนายความ ข่างฝีมือ นักประพันธ์ และผู้ประกอบการเศรษฐกิจอื่น ๆ การคำนึงถึงสิทธิเพชฌัญญ์และผู้มีอายุมากที่จะทำงานมากกว่าคนในวัยฉกรรจ์ และมีสิทธิได้รับเงินรางวัลตามผลแห่งการทำงานของตน และให้หญิงมีครรภ์และบุตรอายุต่ำกว่า 18 ปี คนเจ็บป่วย และคนพิการ และนักเรียนมหาวิทยาลัยและโรงเรียนอุดม ให้ได้รับเงินเดือนโดยไม่ต้องทำงาน และผู้ที่ทำงานเมื่ออายุครบ 55 ปี ให้ได้รับเบี้ยบำนาญ) แต่ไม่สามารถออกมาเป็นกฎหมายได้จริง ด้วยเสนออยู่ในเค้าโครงการเศรษฐกิจหรือ หรือ สมุดปกเหลือง แต่ไม่ผ่านมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2476

4) ประธานาธิบดีแฟรงคลิน ดี. รูสเวลท์ (Franklin D. Roosevelt) นำแนวคิดการเดินสายกลางระหว่างทุนนิยมและสังคมนิยมของประเทศสวีเดน ไปใช้ในสหรัฐอเมริกา ในยุคแห่งความก้าวหน้าของการปฏิวัติอุตสาหกรรม การเร่งรัดพัฒนาประเทศ และการขยายอิทธิพลในระดับสากล (Progressive Era) ในช่วงคริสต์ ทศวรรษที่ 1880s – 1930s/พ.ศ. 2423 – 2473 (สมัยรัชกาลที่ 5– รัชกาลที่ 7 ของประเทศไทย) โดยได้ออกกฎหมายความมั่นคงทางสังคม (Social Security Act) เมื่อ 85 ปีที่แล้ว ค.ศ. 1935/พ.ศ. 2478 สี่ปีก่อนสงครามโลกครั้งที่สองจะเกิดขึ้น กฎหมายฉบับนี้ นับเป็นหัวใจของระบบสวัสดิการสังคมของคนอเมริกันตลอดมา

5) ลอร์ด วิลเลียม เมเวอริตจ์ (Lord William Beveridge) ได้เสนอรายงานเบเวอริจ (Beveridge Report) ต่อรัฐสภา เมื่อ ค.ศ. 1942/พ.ศ. 2485 เพื่อพัฒนาระบบการประกันสังคมและงานบริการอื่นๆที่เป็นพันธมิตรกัน ในประเทศอังกฤษ และรัฐบาลพรรคแรงงานนำมาใช้ในปี ค.ศ. 1945/พ.ศ. 2488 เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเสนอให้จัดเก็บเงินสมทบจากผู้ประกันตนเริ่มต้นแบบสมัครใจ และจัดเงินชราภาพให้แก่ผู้เกษียณ ผู้พพลภาพ และคนว่างงาน เงินช่วยเหลือบุตร และการบริการรักษาพยาบาลแห่งชาติ นับจากนั้นงานสวัสดิการสังคมในรูปแบบประกันสังคมก็ได้แพร่หลายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

6) พ.ศ. 2497 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้ที่เราเอาชื่อท่านมาตั้งเป็นชื่อห้องจัดงานในวันนี้ ได้เสนอพ.ร.บ. ประกันสังคมให้รัฐสภาเห็นชอบ แต่มีเงื่อนไขว่าต้องมีพระราชกฤษฎีกาออกมามีครั้งจึงจะบังคับใช้ได้จริง และก็ไม่เคยมีการประกาศใช้พรฎ. จนในที่สุด 36 ปีต่อมา รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สามารถออกพ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้สำเร็จ โดยที่ประเทศไทยไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 102 ด้วยความมั่นคงทางสังคมแต่อย่างใด

6. มาตรฐานความมั่นคงทางสังคมสากล

มาตรฐานสากลของความมั่นคงทางสังคมขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ในปัจจุบันมี 17ฉบับ สมควรที่ประเทศไทยจะให้สัตยาบันในอนาคตอันใกล้ อันได้แก่อนุสัญญาและข้อเสนอนั้นดังต่อไปนี้

- 1) Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952 (No. 102)
- 2) Income Security Recommendation, 1944 (No. 67)
- 3) Medical Care Recommendation, 1944 (No. 69)
- 4) Medical Care and Sickness Benefits Convention, 1969 (No. 130)
- 5) Medical Care and Sickness Benefits Recommendation, 1969 (No. 134)
- 6) Employment Promotion and Protection against Unemployment Convention, 1988 (No. 168)
- 7) Employment Promotion and Protection against Unemployment Recommendation, 1988 (No. 176)
- 8) Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention, 1967 (No. 128)
- 9) Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Recommendation, 1967 (No. 131)
- 10) Employment Injury Benefits Convention, 1964 (No. 121)
- 11) Employment Injury Benefits Recommendation, 1964 (No. 121)
- 12) Maternity Protection Convention, 2000, (No. 183)
- 13) Maternity Protection Recommendation, 2000 (No. 191)
- 14) Equality of Treatment (Social Security) Convention, 1962 (No. 118)
- 15) Maintenance of Social Security Rights Convention, 1982 (No. 157)
- 16) Maintenance of Social Security Rights Recommendation, 1983 (No. 167)
- 17) Social Protection Floors Recommendation (No. 202)

(อนุสัญญาที่ควรให้สัตยาบัน คือ ฉบับที่ 102, 130, 128, 121, 118, 157 และ ข้อแนะนำฉบับที่ 202)

7. ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของรัฐสวัสดิการและการประกันสังคม

กรณีรัฐสวัสดิการ

- 1) นโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมสวัสดิการสังคมและสวัสดิการแรงงาน
- 2) ความต่อเนื่องของความเป็นรัฐบาลที่สนับสนุนรัฐสวัสดิการ
- 3) การมีกฎหมายสนับสนุนรัฐสวัสดิการสังคม ทั้งที่ดำเนินการโดยบังคับและสมัครใจ ภายในสถานประกอบการ นอกสถานประกอบการ และอื่นๆ
- 4) การจัดการทางการเงินเพื่อใช้ในการจัดสรรผลประโยชน์ด้านสวัสดิการและที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชน เช่น ระบบการเก็บภาษีอัตราก้าวหน้า (Progressive Tax) และการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างภาษีเงินเดือน (Payroll Tax) และภาษีรายได้ประจำปี (Income Tax) ที่เหมาะสมและยุติธรรมในหมู่ประชาชน
- 5) สมรรถนะของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐในการจัดการและสนับสนุนรัฐสวัสดิการ
- 6) การมีกองทุนความมั่นคงทางสังคมที่แข็งแกร่งและยั่งยืน
- 7) ความเข้มแข็งขององค์กรสหภาพแรงงานและองค์กรของผู้ประกันตน และความร่วมมือระหว่างนายทุน/ผู้ประกอบการ/นายจ้างกับแรงงาน และองค์กรของทั้งสองฝ่าย

8) สมรรถนะในการบริหารงานของคณะกรรมการที่รับผิดชอบระบบความมั่นคงทางสังคม

9) ระบบมาตรฐานคุณภาพของบริการที่ประชาชนได้รับตามสิทธิประโยชน์ต่างๆ

10) ธรรมชาติมาลของการบริหารงานสวัสดิการสังคมในแบบแผนต่างๆ

กรณีความมั่นคงทางสังคม/ ประกันสังคม

1) ระบบการเงิน เช่น การจัดตั้งระบบกองทุน หรือการใช้จ่ายแบบงบประมาณรายปี การสมทบเงินจากคนทำงาน นายจ้าง และรัฐบาล และเงินบริจาค

2) ความมั่นคงของกองทุน เช่น ความต่อเนื่องของการสมทบเงินกองทุน การใช้จ่ายเงินกองทุนตามประเภทสิทธิประโยชน์ รายได้ที่มากกว่ารายจ่าย (สัดส่วนของรายจ่ายสิทธิประโยชน์จากกองทุนที่สมเหตุผล และการลดการจ่ายที่ไม่จำเป็น และการสูญเสีย) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของกองทุน

3) ความกว้างขวางของประเภทและปริมาณของผู้ประกันตน และความสม่ำเสมอของการสมทบเงินกองทุนจากทุกฝ่ายที่เป็นหุ้นส่วนกัน

4) สมรรถนะในการบริหารกองทุนต่างๆ เช่น คณะกรรมการกองทุนประกันสังคม คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และสำนักงานที่เกี่ยวข้อง

5) คุณภาพของการให้บริการตามสิทธิประโยชน์ต่างๆ

8. ความมั่นคงทางสังคมและการประกันสังคมไทย

- ในภาพกว้างของระบบความมั่นคงทางสังคม แรงงานไทยมีเพียงได้รับการคุ้มครองทางคุณภาพชีวิตในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน ภายใต้การดูแลของกระทรวงแรงงานเท่านั้น แต่แรงงานไทยทำงานอยู่ในทุกกระทรวง ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคของรัฐ และในองค์กรอิสระต่างๆ รวมทั้งในศาล และรัฐสภา ความมั่นคงของแรงงานเหล่านั้น อยู่ภายใต้ระบบการกำกับที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน
- ปัจจุบันผลประโยชน์ด้านคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมของแรงงานไทยได้รับการคุ้มครองภายใต้ระบบความมั่นคงทางสังคม รองรับไว้ด้วยกฎหมายอย่างน้อย 7 ฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511/2562 (ว่าด้วยสหกรณ์ออมทรัพย์) พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 กองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน (สกสค.) ตามพระราชบัญญัติครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งมีไว้เพื่อประโยชน์ของแรงงานที่เป็นทางการในอุตสาหกรรมและการบริการ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีไว้เพื่อประโยชน์ของแรงงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 มีไว้เพื่อประโยชน์ของคนงานนอกระบบหรืออาชีพอิสระ และผู้ที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา อยู่ในวัยเรียน

9. สภาวะของระบบประกันสังคมไทย (ข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคม)

1) การสมทบเงินเข้ากองทุนประกันสังคม (ในภาวะปกติ)

ผู้สมทบ	ประเภทสิทธิประโยชน์							
	การเจ็บป่วยนอกเหนือการทำงาน	การคลอดบุตร	การทุพพลภาพ	การเสียชีวิต	การสงเคราะห์บุตร	การชราภาพ	การว่างงาน	รวม
รัฐบาล		1.5			-	1.0	0.25	2.75
นายจ้าง		1.5				3.0	0.5	5
ลูกจ้าง		1.5				3.0	0.5	5

(หมายเหตุ - มีการรับลดเงินสมทบในขณะนี้เพราะการระบาดของ COVID-19 เป็นระยะๆคราวละสามเดือน เช่น ในระหว่าง ก.ย. - พ.ย. 2563 ให้นายจ้างและลูกจ้าง (ม. 33) สมทบฝ่ายละ ร้อยละ 2 จาก 750 บาท/เดือน เหลือ 300 บาท/เดือน และผู้ประกันตนที่เคยเป็นลูกจ้าง (ม. 39) เหลือ 96 บาท/เดือน)

2) สถานประกอบการ ไตรมาส 1 ปี 2563 • สถานประกอบการ สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกับกองทุนประกันสังคม ณ สิ้นไตรมาส 1 ปี 2563 มีจำนวน 490,076 แห่ง เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมา จำนวน 6,152 แห่ง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.27 และสถานประกอบการที่อยู่ในระบบ ประกันสังคมส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน คิดเป็นร้อยละ 72.33 ของจำนวน สถานประกอบการทั้งหมด

3) ผู้ประกันตน ผู้ประกันตนในความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมทุกมาตรา ณ สิ้นไตรมาส 1 ปี 2563 มีจำนวน 16,739,048คน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมาจำนวน 161,958 คน หรือขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.98 และเมื่อเทียบกับ ช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น 631,266 คน หรือขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92 ทั้งนี้ จำแนกเป็น - ผู้ประกันตนมาตรา 33 จำนวน 11,730,351 คน ประกอบด้วย ผู้ประกันตนสัญชาติไทย จำนวน 10,518,864 คน คิดเป็นร้อยละ 89.67 ของผู้ประกันตนมาตรา 33 และผู้ประกันตนต่างชาติ จำนวน 1,211,487 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 ของผู้ประกันตนมาตรา 33 - ผู้ประกันตนมาตรา 39 จำนวน 1,665,227 คน - ผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 3,343,470 คน

4) เงินกองทุนประกันสังคม ไตรมาส 1 ปี 2563 กองทุนประกันสังคมเริ่มดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาล ตั้งแต่ปี 2534 ณ สิ้นไตรมาส 1 ปี 2563 เงินกองทุนประกันสังคม ตามงบการเงินมีจำนวน 2,169,172 ล้านบาท แบ่งเป็น - เงินกองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทน 4 กรณี (เจ็บป่วย ทุพพลภาพ คลอดบุตร และตาย (จำนวน 132,524 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.11 - เงินกองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทน 2 กรณี (สงเคราะห์บุตร และชราภาพ (จำนวน 1,841,946 ล้านบาท เป็นเงินสำรองจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ จำนวน 1,549,791 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 84.91 - เงินกองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน จำนวน 181,054 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.35 - เงินกองทุนในส่วนของผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 13,648 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.63

5) จำนวนการใช้บริการของผู้ประกันตนมาตรา 33 และมาตรา 39

ปี	เจ็บป่วย	การเป็นมารดา/คลอดบุตร	ทุพพลภาพ	จำนวนการบริการ (ราย)				ว่างงาน
				ตาย	สงเคราะห์บุตร	ชราภาพ		
						มาเหินใจ	บำนาญ	
2558	33,226,2135	286,295	11,001	23,700	1,302,765	134,204	47,490	123,536
2559	34,939,990	294,169	12,139	25,905	1,326,518	265,690	79,247	141,267
2560	38,386,358	296,984	13,258	26,542	1,335,321	325,964	117,911	140,273
2561	35,807,578	292,897	14,500	28,166	1,323,873	289,139	170,001	152,464
2562	45,064,410	293,723	15,875	30,268	1,372,219	293,894	231,733	170,455
2563	7,982,368	67,870	16,181	7,709	1,364,110	68,283	256,214	170,144

(ม.ค. - มี.ค.)

6) สถานะการบริหารเงินลงทุนกองทุนประกันสังคม (ไตรมาสที่ 3 ณ กันยายน 2563)

เงินลงทุนกองทุนประกันสังคม ณ 30 กันยายน 2563 จำนวน 2,104,508 ล้านบาท ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง จำนวน 1,678,291 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 80 ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยง จำนวน 426,217 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20 ผลตอบแทนจากการลงทุนสะสม ตั้งแต่ปี 2534 - ปัจจุบัน จำนวน 659,827 ล้านบาท กองทุนประกันสังคม:สัดส่วนการลงทุน ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง 80% หลักทรัพย์เสี่ยง 20 %

10. แนวทางการปฏิรูปการประกันสังคม

1) รัฐบาลต้องเข้าร่วมร่วมจ่ายในทุกกองทุนประกันสังคม ให้มากขึ้น และควรผูกโยงกับมูลค่าของ GDP ในแต่ละปี เช่น โดยทั่วไป รัฐบาลสมควรจัดงบประมาณในทางสวัสดิการสังคมโดยรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของมูลค่า GDP และเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 ทุกๆ 5 ปี

2) ปรับเพิ่มอัตราเงินสมทบจากร้อยละ 5 ในปัจจุบันเป็น ร้อยละ 30 ภายใน 25 ปี อย่างเป็นทางการเป็นตอน เช่น อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี เพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น (เฉลี่ยแล้วเพิ่มร้อยละห้าทุกห้าปีหรือปีละร้อยละหนึ่งของรายได้) และการขยายเขตเงินสมทบให้เกินกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ออกไป โดยไม่ควรมีเพดานขั้นสูง (นายจ้างน่าจะไม่เห็นด้วยมากที่สุดในการเพิ่มการจัดเก็บเงินสมทบ เว้นแต่จะมีสิ่งล่อใจบางอย่างเป็นการแลกเปลี่ยน เช่น การลดหย่อนด้านภาษี การมีกำไรจาก การประกอบการเพราะแรงงานที่มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีหรือในระดับสูงมีความพร้อมในการทำงานตลอดเวลา)

3) การสมทบเงินของผู้ประกันตนและนายจ้างอย่างสม่ำเสมอั้น พิจารณาได้ว่ากองทุนประกันสังคมมีลักษณะคล้าย สหกรณ์ ที่สมาชิกร่วมกันถือหุ้น กองทุนประกันสังคมจึงเป็นธนาคาร แรงงานแบบหนึ่ง นอกเหนือการเป็นธนาคารแรงงานในรูปแบบสหกรณ์ ออมทรัพย์ วิธีการบริหารกองทุนประกันสังคม จึงควรนำหลักการสากล เจ็ดประการของขบวนการสหกรณ์มาปรับใช้ได้อยู่หลายประการ ทั้งใน ภาคส่วนของผู้ประกันตนและนายจ้าง แม้อีกส่วนผู้ประกันตนจะสนใจ ในความเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจที่มีมากกว่าภาคนายจ้างก็ตาม คณะกรรมการบริหารกองทุนประกันสังคมในทั้งสองส่วนจึงควรได้มา จากการเลือกตั้งของสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งเรื่องนี้ รัฐธรรมนูญ พ.ศ 2550 .เคยกำหนดไว้ แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง

4) ความมั่นคงและความยั่งยืนของระบบประกันสังคม ภายใต้หลังคาใหญ่ของระบบความมั่นคงทางสังคม และภายใต้ความเป็นรัฐสวัสดิการ สมควรมีสูตรและข้อพิจารณาจัดการดังต่อไปนี้

ความมั่นคงและความยั่งยืนของระบบประกันสังคม (Security and Sustainability of Social Insurance) = F (A + B) อันหมายถึง ความมั่นคงของระบบประกันสังคม = ฟังก์ชัน (Function of) ของ [A คือ ความเป็นรัฐสวัสดิการในส่วนความมั่นคงทางสังคม = นโยบายรัฐบาลด้านสวัสดิการสังคม + ความต่อเนื่องของความเป็นรัฐสวัสดิการที่สนับสนุนรัฐสวัสดิการ + การมีกฎหมายสนับสนุนสวัสดิการสังคม ที่ภายในสถานประกอบการ และภาคส่วนการจ้างงานอื่นๆ + ความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของสหภาพแรงงาน + ความร่วมมือของนายทุน/ผู้ประกอบการ/นายจ้าง] + [B คือ ระบบการเงินแบบกองทุนกลาง (ที่สมทบเงินจากคนทำงาน นายจ้าง และรัฐบาล และเงินบริจาค) + ความมั่นคงของกองทุน (ความกว้างขวางของประเภทและปริมาณการเข้าร่วมของแรงงานที่มีอยู่ในประเทศ ความสม่ำเสมอของการสมทบเงินกองทุนจากทุกฝ่ายที่เป็นหุ้นส่วนกัน, การใช้จ่ายเงินกองทุนตามประเภทสิทธิประโยชน์, รายได้ที่มากกว่ารายจ่าย (สัดส่วนของรายจ่ายสิทธิประโยชน์จากกองทุนที่สมเหตุสมผล และการลดการจ่ายที่ไม่จำเป็น และการสูญเสีย), อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของกองทุน) + สมรรถนะในการบริหารกองทุนของ คณะกรรมการประกันสังคม และสำนักงานประกันสังคม]

5) ความมั่นคงของกองทุนประกันสังคม ต้องการความกว้างขวางของประเภทและปริมาณการเข้าร่วมของแรงงานที่มีอยู่ในประเทศ รวมทั้งรักษาให้แรงงานที่ออกไปทำงานในต่างประเทศยังคง อยู่ในกองทุนประกันสังคมต่อไป และมีความสม่ำเสมอของการสมทบเงินเข้ากองทุนจากทุกฝ่ายที่เป็นหุ้นส่วนกัน ทั้งแรงงาน ผู้ประกอบการ และ รัฐบาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรผู้มีงานทำนั้น ที่ผ่านมากลุ่มคนทำงานบางกลุ่มมิได้เข้าร่วมระบบประกันสังคม สมควรที่จะได้เข้าร่วม เช่น ข้าราชการที่มีกองทุนบำเหน็จบำนาญ เฉพาะของตน แต่ปัจจุบันพบว่าไม่เข้มแข็งเติบโตเพียงพอ เพราะจำนวนสมาชิกประมาณ 2 ล้านคนเท่านั้น พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4.5 แสนคน)ทั้งพนักงานประจำและชั่วคราว) (ซึ่งเคยเข้าร่วมตอนแรก พ.ศ . 2533แต่ถอนตัวออกไปไม่นานหลังจากเข้าร่วม (อยู่กับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานองค์การมหาชนอิสระ และครูโรงเรียนเอกชน ก็เช่นกัน แต่แรงงานภาคเกษตรและผู้ประกอบการอาชีพอิสระก็เข้าร่วมในสัดส่วนที่น้อยประมาณร้อยละ 10ของประชากรทั้งสองกลุ่มนี้ ทั้งโดยภาพรวมประชาชนนอกกองทุนประกันสังคม ก็ยังมีใช้ว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่มีมาตรฐานสูงหรือในทุกด้าน

6) ประชากรไทยจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากขึ้น ในอีก 10 ปี ข้างหน้า สังคมไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มที่ แรงงานหนุ่มสาวในตลาดแรงงานต้องเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้วมากขึ้น กองทุนประกันสังคมจะมีเงินไหลเข้าในอัตราที่ลดน้อยลง การแก้ปัญหาที่สมควร ขยายเวลาอายุเกษียณ โดยสมัครใจ และกำหนดให้อายุรับเงินบำนาญที่สูงขึ้น โดยลดเงินบำนาญสูงขึ้น

7) การปรับปรุงและเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ เช่น ปรับให้มีเงินทดแทน การสูญเสียรายได้ หากผู้ประกันตนมีรายได้ลดลง อันมาจากสถานประกอบการมี ปัญหาการดำเนินงาน แม้ว่าจะยังมีได้ออกจากงานก็ตาม เปลี่ยนกองทุนการเป็น มารดาหรือการคลอดบุตร เป็นกองทุนครอบครัว (สิทธิประโยชน์ที่ได้ คือ การ แต่งงาน การเป็นมารดา การเลี้ยงดูบุตร การส่งเสริมการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มเติมของผู้ประกันตนและบุตร การมีบ้าน และอื่นๆ) การเพิ่มเงินสนับสนุนการ มีบุตรในอัตราก้าวหน้า การมีศูนย์ส่งเสริมครอบครัวและการให้บริการคนชราที่บ้านพักอาศัย ปรับเพิ่มอัตราเงินบำนาญชราภาพขึ้นต่ำกว่าร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 30 เป็นอย่างน้อย (ตั้งตัวอย่างของสหรัฐอเมริกา และ OECD ที่เป็นการ รวมกลุ่มของประเทศที่พัฒนาแล้ว ระบุว่าอัตราทดแทนจากรายได้เดิม (Replacement Rate) ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 60) การเปิดโอกาสให้คู่สมรส ผู้ประกันตนใช้บริการรักษาพยาบาลฟรี ตามมาตรฐานสากล รวมทั้ง เพิ่มสิทธิ ประโยชน์พิเศษนอกเหนือขั้นต่ำสำหรับผู้พร้อมจ่ายมากกว่าปกติ

8) รักษาความยุติธรรมในการดูแลแรงงานข้ามชาติที่จะได้รับ ผลประโยชน์ครบถ้วน และไม่เลือกปฏิบัติ

9) พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ด้านความมั่นคงทางสังคม การ ฉบับที่ 102, 130, 128, 121, 118 และ 157

10) การปรับระบบสำนักงานประกันสังคมเป็นองค์การอิสระ อาจ จำเป็น แต่ทั้งนี้ ยังควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานมีสิทธิวิโตมติ คณะกรรมการประกันสังคม หากการบริหารกองทุนขัดต่อนโยบายของรัฐบาล

11) แก้ไขเพิ่มเติมออกกฎหมายเพื่อกันเงินกองทุนกลางเฉพาะส่วน ที่แรงงานได้สมทบออกมาก่อนหนึ่ง (เริ่มต้นควรจะมีประมาณหนึ่งแสนล้านบาท คือประมาณร้อยละ 10 ของเงินกองทุนเทียบเท่าส่วนที่เป็นของฝ่ายแรงงาน ครึ่งหนึ่งของเงินกองทุนทั้งหมด) จัดตั้งเป็น "กองทุนเพื่อการสร้างสรรค์การ ประกอบการที่รับผิดชอบต่อคุณภาพชีวิตแรงงาน ชุมชน และสังคม" ขอเรียก เป็นภาษาอังกฤษว่า "Labour Fund for Constructive Investment Capital" เพื่อให้ใช้เงินส่วนนี้พัฒนาการประกอบการธุรกิจให้สอดคล้องกับความเป็น "ทุน นิยมสวัสดิการ" อาทิ การจัดตั้งขึ้นใหม่หรือปรับเปลี่ยนและฟื้นฟูสถาน ประกอบการ (ทั้งที่ยังไม่ปิดกิจการจะปิดกิจการ และปิดกิจการแล้ว) เพื่อให้ แรงงานได้มีเพื่อซื้อหุ้นหรือร่วมกันลงทุนเป็นเจ้าของกิจการ (Workers' Self Management Firm) หรือ ในรูปสหกรณ์ของคนทำงาน (Workers' Cooperative) ในที่สุด รวมถึงการเสริมสร้างสถานประกอบการเพื่อสังคม (Social Enterprise) อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายเงินเพื่อการเป็นแบบอย่างอันควร ดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลด้วย และใน ที่สุดกองทุนพิเศษนี้ต้องมั่นคงในระยะยาว แม้จะไม่กำไรมากนักก็ตาม

12) จัดเตรียมการวิจัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการทำงานใน อนาคตภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัลในอุตสาหกรรมต่างๆ ที่มีผลให้แรงงานในระบบ เป็นแรงงานนอกระบบมากขึ้น และขาดความมั่นคงในการจ้างงาน แต่ต้องทำให้ การเข้าร่วมกับกองทุนประกันสังคมอย่างมั่นคงและยั่งยืน

13) ลงทุนของกองทุนในหลักทรัพย์ต่างๆ สมควรมีการทบทวนอย่าง สม่ำเสมอ รวมทั้งให้โอกาสการลงทุนในสถานประกอบการที่เป็นสมาชิกของ กองทุนประกันสังคม และมีความรับผิดชอบต่อแรงงานและสังคมตามมาตรฐาน และมีมาตรฐานระบบสัมพันธ์ในระดับดี-ดีเด่น

14) ผลักดันระบบการเลือกตั้งผู้แทนผู้ประกันตนตามหลักการ ประชาธิปไตยให้เป็นจริง

15) ปรับปรุงกฎหมายให้สหภาพแรงงานรับผิดชอบการประสานงาน การเบิกจ่ายสิทธิประโยชน์ เช่น การว่างงาน การชราภาพ และการดูแลครอบครัว เพื่อแบ่งเบาภาระของฝ่ายบุคคลของบริษัท และสงวน.ประกันสังคม และส่งเสริม ให้สหภาพแรงงานมีบทบาทอันสมควรมากขึ้นในการรับผิดชอบสมาชิกของตน

16) การจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความมั่นคงและยั่งยืนของระบบ ความมั่นคงทางสังคมไทย ที่มาจากตัวแทนของระบบความมั่นคงทางสังคมทั้ง เจ็ดกองทุน)อย่างน้อย (ในปัจจุบัน ก็เป็นอีกหนทางหนึ่งของการทำงานให้ระบบ ความมั่นคงทางสังคมเป็นประโยชน์ต่อประชาชนร่วมกันมากขึ้น การจัดประชุม ร่วมกันประจำปีของคณะกรรมการบริหารและหรือตัวแทนกองทุนในทางความ มั่นคงทางสังคม และการทำงานเชิงเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งเจ็ด กองทุน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ก็มีประโยชน์ไม่น้อย เพื่อสร้างข้อมูล ที่บูรณาการร่วมกัน ข้อมูลใหม่ และการนำข้อมูลกลางและจากแต่ละองค์กรไป ปรับปรุงงานของแต่ละแห่ง รวมทั้งการเกื้อกูลทางการเงินระหว่างกัน

17) จัดตั้งระบบประกันสังคมอาเซียนที่ได้มาตรฐานเดียวกันหรือ ใกล้เคียงกันให้มากที่สุด อย่างมีกรอบเวลาที่เป็นขึ้นเป็นตอนย่อยๆภายในกรอบ ใหญ่ อาทิ ภายใน 25 ปี ข้างหน้า

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณที่กรุณารับฟังด้วยดี และ สวัสดิ์ศรัทธ : ดร. โชคชัย สุทธาเวศ 30/10/63